

ETENE NEUVOTTELUKUNTA 4/2018

Aika: Torstai 13.9.2018, klo 12.00 – 16.00
Paikka: OKM, Meritullinkatu 10, kokoushuone Väinämöinen
Kutsutut: ETENEn jäsenet ja varajäsenet

Hallamaa Jaana, pj.	X		
Heinimäki Jaakko, varapj.	-		
Jäsenet:		Varajäsenet:	
Collin Kaj	este	Muurinen Sampo	X
Hautanen Ulla	X	Martimo Kari-Pekka	este
Hemminki Jaana	este	Honka Petri	-
Kuosmanen Lauri	X	Myllymäki Kati	este
Launis Veikko	este	Anttonen Anneli	-
Nurminen Ilmari	-	Salonen Kristiina	-
Peiponen Arja	X	Koivisto Tuija	-
Pietilä Anna-Maija	X	Lehto Juho	este
Raassina Sari	-	Lauslahti Sanna	
Rentola Annika	este	Okkonen Eila	este
Ruuhonen Kirsi	X	Mäki-Petäjä-Leinonen Anna	-
Salomaa Eva	X	Isoviita Vesa	-
Sariola Jukka	X	Sari Loijas	-
Sulkava Raimo	X	Korkeila Jyrki	-
Talja Martti	-	Heikkinen Hannakaisa	-
Topo Päivi	este	Niemelä Markku	-
Turunen Kaj	-	Ruoho Veera	-
Uramo Maija	este	Sinko Päivi	-
Sihvo Sinikka, pääsihteeri	X		
Halila Ritva, erityisasiantuntija	este		
Mutanen Taina, hall.avustaja	X		

ASIALISTA

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen työjärjestykseksi
Puheenjohtaja Hallamaa avasi tämän neuvottelukunnan viimeisen kokouksen. Siirrettiin asialistalta Asiakas- ja potilaslain (kohta 3) käsittely omaksi asiakohdaksi (4)
2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen
Sovittiin stilistisestä korjauksesta edellisen kokouksen pöytäkirjaan kohtaan 5. (Toiminnalliset häiriöt). Pöytäkirja hyväksyttiin.
3. Edellisen Etenen kokouksen jälkeen annettuja lausuntoja
 - Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi genomilaiksi, DL 1.8.

Etene kiinnitti lausunnossaan huomiota mm. kansalaisten mahdollisuuteen kieltää omien näytteidensä käyttö. Järjestelmä tulee tehdä niin helppokäyttöiseksi, että tähän on aidosti mahdollisuus. Käyttöoikeuksien hallintaan tulee kehittää ns. ”yhden luukun” -palvelu, jossa kansalaiset voivat hallinnoida suostumuksiaan ja kieltää tietojensa käytön. Lisäksi Etene kiinnitti huomiota genomitiedon käytön mahdollisuuteen henkilön omassa hoidossa, vaikka tämä olisi kieltänyt tietojen käytön tutkimus- tai innovaatio- & kehittämistoimintaan.

- Lausunto valtioneuvoston asetukseksi valtakunnallisesta lääketieteellisestä tutkimuseettisesta toimikunnasta annetun asetuksen muuttamisesta, DL 20.8.

Etene kannatti asetuksenmuutosehdotusta, jonka mukaan valtakunnallisessa lääketieteellisessä tutkimuseettisessä neuvottelukunnassa olisi mahdollisuus valita kolme varapuheenjohtajaa sekä kaksi henkilökohtaista varajäsentä. Näillä muutoksilla mahdollistetaan joustavuus ja tiiviimpi kokoustahti.

4. Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle asiakas- ja potilaslaiksi sekä eräksi siihen liittyviksi lakeiksi, DL 7.9.

Kirsi Ruuhonen oli tehnyt koonnin nykyisellä vaalikaudella (maaliskuuhun 2019 saakka) käsittelyyn tulevista lakiesityksistä. Pelkästään STM:n hallinnonalalla uusia hallituksen esityksiä on 37, joista 10-13 on perusoikeuksien kannalta merkittäviä. Kahdeksan on kokonaan uusia lakeja, kuten tämä laaja asiakas- ja potilaslaki.

Päätettiin, että Etenen lausunnossa esitetään huoli lakiesitysten asianmukaisesta käsittelystä tällaisella aikataululla. Lakiesityksestä on tullut lausuntopalveluun jo useita lausuntoja, joissa on paljon yksityiskohtia, jotka tulee huomioida. Myös oikeuskansleri totesi esityksen tarvitsevan lisää valmistelua. Laki on tärkeä, ja Etene on huolissaan, jos kommentteja ei kiireen takia pystytä integroimaan lakiesitykseen.

Käytiin lakiesitystä läpi laaditun lausuntopohjan perusteella. Useat neuvottelukunnan jäsenet olivat kommentoineet lausuntoa ennen kokousta. Esiin otettuja teemoja olivat mm. muistisairaiden oikeudet ja heihin kohdistuvat rajoittamistoimenpiteet. Etenen pitää tärkeänä lakiesityksen linjausta, ettei rajoittamistoimenpiteitä tule sallia, jos niiden käyttö voidaan välttää hoitokäytäntöihin ja riittävään henkilöstömäärään panostamalla. Palveluiden järjestäjän ja -tuottajan velvoite pyrkiä välttämään rajoittamistoimenpiteiden käyttöä on tärkeä. Heidän laatimansa itsemääräämissuunnitelman toteutumista tulee seurata aktiivisesti.

5. Valtakunnallinen hoidon saatavuuden ja yhtenäisten hoidon perusteiden työryhmän kriteerit (Psykiatria), DL 28.9
 - a. Aikuispsykiatrian yhtenäiset hoidon perusteet
 - b. Nuorisopsykiatrian yhtenäiset hoidon perusteet
 - c. Lasten psykiatrian yhtenäiset hoidon perusteet

Todettiin tavoitteiden, mm. palveluun pääsyn nopeuttaminen, olevan hyviä. Ongelmana on ollut erityisesti erikoistason konsultaatiopalveluihin pääsyn hitaus. Takaako ehdotettu järjestely nopeamman konsultaation? Aikuisten hoitoa koskevat ohjeet olivat psykiatriapainotteiset, vaikka yläotsikon mukaan ne käsittivät myös päihdepalvelut.

Nuorten palveluita koskevan osion todettiin olevan hyvin ongelmalähtöinen niin, että siinä korostuvat mittaristojen pisteytykset. Validien mittareiden käyttö on suotavaa, toisaalta nuoren vahvuuksia ei mallissa kartoiteta lainkaan, vaikka toipuminen rakentuu nimenomaan vahvuuksien varaan. Lisäksi mittareiden käytössä on vaara, että tilannetta arvioidaan liian vaikeaksi/vakavaksi, jotta hoitoon pääsy voidaan varmasti taata.

Lisäksi ohjeissa tulisi selkeyttää suhdetta lastensuojelulaitoksiin, joiden psykiatristen konsultaatioiden tarpeeseen tulisi vastata nykyistä paremmin.

6. Valtakunnallinen hoidon saatavuuden ja yhtenäisten hoidon perusteiden työryhmän kriteerit (Suun terveydenhuolto), DL 28.9.
 - a. Obstruktiivisen uniapneapotilaan apneakiskohoito
 - b. Yleisanestesiassa tai laskimosedaatiossa tehtävä suu- ja hammassairauksien hoito
 - c. Hampaiston ja leukojen poikkeavuuksien oikomishoito

Todettiin, että erityisesti oikomishoidon suhteen hoidon saannin kriteerit ovat kiristymässä. Oikomishoidon resurssit ovat nytkin epätasaisesti jakautuneet. Jatkossa taloudellinen tasa-arvo heikkenee entisestään. 17-vuotiaat ja nuoremmat ovat saaneet oikomishoidon maksutta. Sitä vanhemmille Kela ei korvaa mitään.

7. ETENEn kesäseminaari 22.8. & julkaisu

Todettiin kesäseminaarin olleen onnistunut. Esitykset löytyvät Etenen verkkosivuilta.

Seminaarin esityksiin pohjautuen tehdään Etenen kausijulkaisu. Siihen voivat kirjoittaa muutkin hakukaat kuin seminaarissa puhuneet. Deadline on 30.9.

8. Etiikkaseminaari Arvovalinnat, etiikka ja johtaminen 12.9. Säätötalolla

Seminaari järjestettiin yhdessä Lääkäriliiton, Tehyn ja Talentian kanssa. Ilmoittautuneita oli noin 90. Tilaisuus oli onnistunut.

9. Etiikan päivät 13.3.2019 Tieteiden talolla

Järjestetään iltapäiväseminaarina. Pääteemana on ”Eettinen ennakoarviointi murroksessa”. Etenellä olisi mahdollisuus halutessaan järjestää 1-1,5 tunnin työpaja aamupäivällä. Keskustelussa ehdotettiin seuraavia aiheita: 1) Sosiaalityön ja hoitotyön eettiset periaatteet, eroavatko ne toisistaan? sekä 2) Mitä asiakas ja potilas nähdään sosiaali- ja terveydenhuollossa (lähestymistapojen erilaisuudet ja samankaltaisuudet)? Sovittiin, ettei vielä luvata pitää työpajaa.

10. ETENEn 2014-18 ”tilinpäätös”: Tunnelmat toimikaudesta ja terveiset uudelle neuvottelukunnalle

Jäsenten mielestä myönteisiä asioita neuvottelukunnan työskentelyssä on ollut mm. dialogisuus, neuvottelukunnan laaja-alaisuus ja oman ajattelun avartuminen. Neuvottelukunnan monialaisuus on mahdollistanut sen, ettei kenenkään jäsenen tarvitse yrittää ottaa kantaa joka asiaan. Etenellä on ollut kunnianhimoisia tavoitteita ja on käsitelty vaativia aiheita, kuten eutanasiaa. Etene on ollut monesti edelläkävijä. Myös Etenen julkaisut ovat tunnettuja mm. päättäjille. Valtakunnassa on edelleen tarvetta Etenelle. Hyvää puheenjohtajaa kiiteltiin.

Kehittämistä vaativista asioista nousi esille materiaalien paljous ja ”säälä”. Aktiivinen toiminta vaatii sitoutumista ja ongelmana ovat jäsenten muut kiireet. Esitettiin, että lausuntojen ja muun juoksevien asioiden rinnalle valitaan konkreettisia painopistealueita.

Puheenjohtaja ja pääsihteeri kiittivät neuvottelukuntaa kuluneista neljästä vuodesta ja osaa jäseniä vielä pidemmästä toiminnasta Etenessä.

11. Tiedoksi

Sinikka Sihvo kertoi, että uuden neuvottelukunnan nimitys on käsitelty STM:n osaston johtoryhmässä. Tavoitteena on, että uusi neuvottelukunta vuosille 2018-2022 nimitetään valtioneuvostossa 27.9 ja toimikausi alkaa 1.10.2018.

12. Ilmoitusasiat

Sinikka Sihvo osallistuu 23rd Forum of National Ethics Councils (NEC Forum) 17-18.9. Wienissä.

13. Muut esille tulevat asiat

Todettiin, että edellisessä kokouksessa 29.5. oli pöytäkirjassa maininta, että hoitoeettisten neuvottelukuntien tilanteeseen palataan syyskuun kokouksessa. Asia ei ollut nyt asialistalla. Siihen palataan uuden neuvottelukunnan syksyn kokouksissa.

14. Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.06.

Puheenjohtaja

Jaana Hallamaa

Pääsihteeri

Sinikka Sihvo

